

ВІДГУК

**офіційного опонента Дем'янюка Віктора Володимировича
про дисертацію та автореферат Рогози Валентина Володимировича
«Педагогічні умови формування екологічних цінностей майбутніх
учителів природничих наук у процесі професійної підготовки»
на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за
спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**

Актуальність теми дисертаційної роботи. Сучасні глобальні зміни, що відбуваються у світі, трансформація соціально-економічних і політичних процесів в Україні висувають нові вимоги до підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін. Виникає доцільність теоретичного визначення детермінант процесу формування екологічних цінностей, що відповідали б європейському та світовому рівню професійної компетентності, що пов'язано із розробленням педагогічної моделі. Тому особливої актуальності при цьому набуває проблема формування у майбутніх учителів природничих дисциплін екологічних цінностей у професійній підготовці.

Орієнтація сучасної професійної освіти на виховання професіоналів різних сфер діяльності потребує не тільки ретельної фахової підготовки студентської молоді, але й широкого світогляду, професійного мислення, високої освіченості, індивідуального усвідомлення значення загальнолюдських норм та ціннісно-сміслової сфери, що закладається у стратегію і тактику модернізації суспільного життя. У зв'язку з цим виникає проблема організації системи професійної підготовки, що забезпечувала б цілеспрямоване формування необхідного рівня ціннісно-сміслової сфери майбутнього фахівця. У рамках гуманізації освіти, де закладені основні теоретичні положення щодо смислового виміру існування особистості, проблема формування ціннісних професійних орієнтацій студентів набуває

особливого значення, оскільки формування свідомої, суспільно активної особистості є одним із першочергових завдань вищої школи.

Водночас, зміна соціального статусу, підвищення вимог та очікувань щодо зрілості особистості призводить до ускладнення проблеми соціальної адаптації студентів під час професійної підготовки у закладі вищої освіти та до випускників, що виникає як результат невідповідності між ідеалізованими поглядами і довколишньою реальністю і призводить до деформації ціннісно-сислової сфери особистості. Відповідно, це проявляється у труднощах самовизначення життєвих пріоритетів молодими фахівцями, їхній соціальній дезадаптації. І контексті цього актуальним є реформування мети, змісту та технологій підготовки учителів природничих наук нової генерації, здатних до саморозвитку і самореалізації.

Це дає всі підстави стверджувати, що спрямованість дисертаційної роботи В. В. Рогози, її концептуальні положення слід визнати вагомим внеском у реформування організації та змісту навчання майбутніх учителів природничих наук у закладах вищої освіти України.

Наукова новизна одержаних результатів

Цінним у дисертаційній роботі В. В. Рогози, на нашу думку, є те, що автором уперше:

- теоретично розроблено і експериментально перевірено педагогічні умови формування екологічних цінностей у майбутніх учителів природничих наук у процесі навчання і виховання, що відповідають сучасним вимогам та світовим тенденціям професійної підготовки фахівців й охоплюють рівні: теоретичний, дослідницько-пошуковий (методологічний) і практичний для підвищення ефективності освітнього процесу та його результативності; визначено роль і особливості застосування у межах авторських педагогічних умов аксіологічного, компетентнішого, особистісно-орієнтованого, інтегративного методологічних підходів з метою реалізації проблеми формування в майбутніх учителів природничих наук екологічних цінностей; концептуалізовано поняття: а) «екологічні цінності» як складне,

багатогранне особистісне утворення, певний життєвий еталон, що за умови інтеріоризації (смыслеабуття) дозволить майбутньому вчителю природничих дисциплін на належному, усвідомленому рівні здійснити індивідуальне самозвершення й самовдосконалення, а також надасть можливість для суспільного поступу й прогресу; б) «антицінності» — як граничні форми вираження згубних для людини життєвих стратегій.

Уперше підкреслено, що тема співвідношення цінностей і антицінностей у контексті подолання екологічної кризи виводить нас на феномен екологічних цінностей, де теоретична концептуалізація й практична інтерпретація педагогічних умов формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у процесі професійної підготовки потребує здійснення експлікації феномену саме екологічних цінностей як базового елементу професійної підготовки вчителів відповідного профілю. За основу такого підходу вперше взято переконання, що гармонізація відношення «Людина - Природа», мінімізація закладених у ньому антагонізмів, досягнення рівноваги між поточними інтересами людини (ресурсне забезпечення існування) й стратегічними інтересами людства (збереження фундаментальної основи буття) так чи інакше вимагають звернення до теми екологічних цінностей і утворених ними у свідомості майбутнього фахівця професійно- ціннісних орієнтацій; *виокремлено* критерії, за якими визначається рівень сформованості в майбутніх учителів природничих наук екологічних цінностей (когнітивний, ціннісно-мотиваційний, операційно-діяльнісний, організаційний) і відповідні їм показники; *теоретично обгрунтовано, розроблено, поетапно реалізовано й експериментально перевірено* змістово-функціональну модель формування у майбутніх учителів природничих наук екологічних цінностей, що складається з цільового, змістового, діяльнісного й результатного блоків; *схарактеризовано* закономірності та принципи формування в майбутніх учителів природничих наук екологічних цінностей; *розроблено* відповідне навчально-методичне забезпечення (спецкурс, тренінгові заняття, екологічні проекти, робочу програму дисципліни «Аксіологія» тощо) для здійснення

цілеспрямованого впливу на процес формування екологічних цінностей у майбутніх учителів природничих наук.

Практична значущість дослідження полягає в розробці й упровадженні у практику роботи ЗВО авторського навчально-методичного комплексу, що охоплює діагностичний інструментарій для визначення рівнів сформованості екологічних цінностей у майбутніх учителів природничих наук (сукупність методик, авторські анкети, тестові завдання, плани-конспекти інтерв'ю, експериментально-діагностичні завдання тощо); навчально-методичний посібник «Основи аксіології»; спецкурс «Аксіопедагогіка» та авторський психолого-педагогічний тренінг «Забезпечення прийняття і трансляції професійних цінностей»; до навчального плану спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (блок предметів за вибором студентів) було впроваджено спеціально розроблену дисципліну «Аксіологія», зміст якої покликаний сформувати цілісну систему екологічних цінностей і, відповідно, ціннісних орієнтацій; на основі спеціально здійсненого аналізу освітніх програм підготовки фахівців зі спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти п'яти навчальних закладів (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Тернопільський Національний педагогічний університет імені В. Гнатюка, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, Мукачівський державний університет) було доведено, що аксіологічна складова в освітніх програмах цих закладів представлена мало, а формування екологічних ціннісних компетентностей не є їх метою. Відтак, було сформовано практичні рекомендації щодо виокремлення аксіозмістових блоків дисциплін і подано алгоритм їх дієвого міжпредметного поєднання для підвищення ефективності набуття компетентностей, визначених Освітньою програмою на основі результатного підходу.

Впровадження в освітній процес ЗВО змістово-функціональної моделі

формування екологічних цінностей у майбутніх учителів природничих наук на основі виокремлених педагогічних умов дозволить, на наш погляд, створити не лише теоретичне, а й практичне підґрунтя для ціннісного усвідомлення освітніх результатів, а відтак — підвищити мотивацію до професійної самореалізації і кар'єрного росту.

Основні положення, інноваційні дослідницькі підходи і отримані результати дисертаційної роботи можуть бути використані при організації процесу професійної підготовки майбутніх учителів природничих наук, зокрема, при плануванні та проведенні лекційних занять зі студентами, семінарів, спецкурсів, тренінгів, ділових ігор, круглих столів, екскурсій, волонтерських заходів та інших сучасних форм аудиторної та позааудиторної роботи, для структуризації змісту освітніх програм, підготовки підручників і навчальних посібників, методичних рекомендацій та інших матеріалів фахівцям закладів вищої освіти. Також матеріал дисертації може стати основою для проведення теоретичних та експериментальних досліджень у галузі теорії й методики професійної освіти та професійного виховання.

Апробація результатів. Результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (м. Київ) (довідка № 07-10/744 від 28.09.2020 р.) Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (довідка № 1587 від 08.09.2020 р.); Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 845-33/03 від 17.09.2020 р.), Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (довідка №201/04 від 28.09.2020р.), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 01-12/24 від 04.03.2020 р.).

Оцінка змісту та завершеності дисертації

Структура й обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, висновків, списку використаних джерел (189 найменування, із них 40 іноземними мовами). Загальний обсяг дисертації складає 300 сторінок, із них основного тексту – 216 сторінок

(9 друкованих аркушів). Робота містить 18 таблиць, 6 рисунків. Додатки представлено на 84 сторінках.

У першому розділі *«Філософсько-теоретичні засади дослідження ціннісного складника процесу підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін»* розглянуто аксіологічні аспекти феномену «Людина – Природа», схарактеризовано його у філософсько-методологічному вимірі, з'ясовано освітнє значення співвідношення *его-* й *екоцентричного* природорозуміння; сформовано поняттєво-категорійний апарат дослідження; концептуалізовано екологічні цінності як засадниче поняття професійної підготовки майбутніх учителів природничих наук; проілюстровано сучасний стан професійної підготовки майбутніх учителів природничих наук, зокрема *майбутніх учителів біології, хімії, природничих дисциплін*, крізь призму порівняльного аналізу освітніх програм і виокремлення в їхній структурі аксіологічного складника або ж констатації про його відсутність; визначено аксіологічні (*цінності, антицінності, ціннісні орієнтації*), педагогічні (*освіта, компетентності, ціннісна освіта, професійна готовність*), концептуально-цільові (*екологічні цінності, екологічні ціннісні орієнтації, екоцентричне природорозуміння, екологічна свідомість*) категорії, а також обґрунтовано сутність *цінностей, антицінностей; ціннісних орієнтацій; ціннісної освіти*; скласифіковано та систематизовано поняття «екологічні цінності».

На ґрунті узагальнення напрацювань із проблеми дисертації запропоновано авторські дефініції таких понять, як: *«цінності»* – складне, багатогранне особистісне утворення, певний життєвий еталон, що за умови інтеріоризації (смыслеабуття) уможливорює індивідуальне самозвершення та самовдосконалення майбутнього вчителя природничих наук на належному, усвідомленому рівні, а також сприяє суспільному поступові та прогресу; *«антицінності»* – мотив особистісного ставлення до світу, що постає на антилюдяності, антигуманізмі, аморальності, пов'язаний із нехтуванням навколишнім світом заради задоволення власних потреб і бажань, а також граничні форми вираження згубних для людини життєвих стратегій;

«ціннісні орієнтації» – особистісне зіставлення себе із життєвою, морально-естетичною стратегією поведінки, що передбачає домінування певного набору цінностей, структурованих ієрархічно; *«екологічні цінності»* (стратифіковані на *цінності термінально-позиційні й інструментально-поведінкові*) – складне психічне утворення у свідомості особистості, яке внаслідок інтеріоризації є джерелом поведінкової мотивації та регулятором діяльності особистості й суспільства у контексті співвідношення «Людина – Природа»; *«ціннісна освіта»* – процес опанування та відтворення особистістю надбань аксіологічної теорії на основі навчання й виховання, перетворювальної діяльності, самовиховання і саморозвитку.

Шляхом осмислення положень етики життя, учення про ноосферу, етики Землі, глибинної екології, етики відповідальності, концепції спільносвіту й екофілософських учень і концепцій виокремлено принципи в контексті професійної підготовки майбутніх учителів природничих наук екологічні цінності: 1) *цінність життя в усіх його виявах*, 2) *природа як самоцінність*, 3) *цінність гармонії з природою*, 4) *біоцентризм як відповідальність за світ живих істот*, 5) *здорове довкілля як цінність*, 6) *цінність якісного життя (в екологічному дискурсі)*, 7) *цінність екологічних знань*, 8) *екологічний імідж як цінність*, що потрактовано як джерело поведінкової мотивації та регулятор діяльності особистості й суспільства в сенсі співвідношення «Людина – Природа».

У другому розділі *«Педагогічне моделювання процесу формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у контексті професійної підготовки»* схарактеризовано педагогічні умови формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук, а саме – витлумачено останні як комплекс освітніх (навчально-виховних) заходів, які набувають реалізації в закладі вищої освіти у процесі професійної підготовки та спрямовані на формування системи професійних компетентностей, розвиток особистості студента у професійному й універсальному (гуманітарному) сенсах.

Емпірично-дослідницьким шляхом визначено й обґрунтовано (за результатами пілотного опитування вчителів із досвідом роботи в закладі середньої освіти не менше як 10 років, а також опитування науково-педагогічних працівників експертної групи шести вищезазначених закладів вищої освіти України) педагогічні умови формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у процесі професійної підготовки. Перша педагогічна умова – *сформованість екоцентричного природорозуміння (на основі виховання його у майбутніх учителів)* – відображає створення індивідуального освітнього маршруту як персонального шляху до екологічних цінностей, їхнього усвідомлення та прийняття. Це передбачає застосування запропонованих автором механізмів, а саме: 1) перцептивно-емоційного, що охоплює емоційне поцінування природних об'єктів (емоційний досвід у процесі взаємодії з об'єктами природи); 2) когнітивного, що полягає у здійсненні зацікавленої пізнавальної активності щодо природних об'єктів та екологічного дискурсу; 3) інтерактивного, що спроектований на організацію взаємодії студента з довкіллям з огляду на особливості його активності, готовність до комунікації в екологічному просторі.

Друга педагогічна умова – *усвідомлення екологічних цінностей* – ґрунтується на ціннісноцентрованій ідеї дослідження та детермінована розумінням цінностей як складних і багатогранних свідомісних утворень, що впорядковують дійсність, виступають духовними орієнтирами з огляду на співвіднесення з уявленнями про певні ідеали, бажане й нормативне. Завдяки впровадженню в освітній процес ЗВО вказаної умови екологічні цінності постають єдиним ціннісним блоком системи ціннісних орієнтацій особистості, мають багатовимірний характер, пов'язані з іншими цінностями людини, визначають її моральне піднесення, зорієнтовані на добро, а також підлягають засвоєнню в ході реалізації багатоманітних взаємин у системі *особистість – родина – заклад освіти – навколишній світ*.

Третя педагогічна умова – *внутрішнє прийняття та здатність до трансляції й реалізації екологічних цінностей в освітньо-професійній*

діяльності – зумовлена організацією подієвого підходу із залученням у процес професійної підготовки технології здійснення певних подій (у ціннісному й екологічному контекстах). Для формулювання умови вважали засадничим те, що рівень прийняття певних цінностей підтверджує не лише детермінованість ними життєвої (зокрема професійної) діяльності особистості, але й здатністю особистості транслятувати засвоєні нею цінності. На основі значного теоретико-методичного матеріалу доведено, що впровадження цієї педагогічної умови уможливорює формування такої компетентності, як здатність до трансляції та реалізації екологічних цінностей в освітньо-професійній діяльності.

Обґрунтовані педагогічні умови постали базисом побудови моделі формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук, що відображає психолого-педагогічні особливості та практичні шляхи формування екологічних цінностей таких учителів, а також складається з таких системних компонентів, як: цільовий, змістовий, діяльнісний, результатний.

У третьому розділі ***«Дослідно-експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов і змістово-функціональної моделі формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук»*** висвітлено зміст формувального експерименту; представлено впровадження педагогічних умов і розробленої моделі формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у процесі професійної підготовки; проаналізовано результати експериментальної перевірки ефективності реалізації педагогічних умов і моделі формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук.

Основну увагу зосереджено на висвітленні й аналізі результатів експериментального дослідження щодо перевірки дієвості змістово-функціональної моделі формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у процесі професійної підготовки.

Відзначимо, що дисертаційне дослідження побудоване на ґрунтовній джерельній базі, яку дисертант достатньо систематизував. Вивчення значного масиву джерел філософської та психолого-педагогічної літератури дало автору підстави для формулювання обґрунтованих наукових висновків.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження оприлюднено на наукових конференціях, форумах та семінарах різного рівня, а саме:

- *міжнародних*: II Міжнародній науково-практичній конференції «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи» (м. Умань, 2017 р.), Міжнародній конференції «Проблеми сучасного підручника» (м. Київ, 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Реалізація компетентісно орієнтованого навчання в освіті: теоретичний і практичний аспекти» (м. Київ, 2019 р.), I Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: зимові диспути» (м. Дніпро, 2020 р.), VI Міжнародній науково-практичній конференції «TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE» (м. Софія, Болгарія, 2020 р.), IV Міжнародній науково-практичній конференції «SCIENCE, SOCIETY, EDUCATION: TOPICAL ISSUES AND DEVELOPMENT PROSPECTS» (м. Харків, 2020 р.), V Міжнародній науково-практичній конференції «SCIENCE, SOCIETY, EDUCATION: TOPICAL ISSUES AND DEVELOPMENT PROSPECTS» (м. Харків, 2020 р.), IV Міжнародній науково-практичній конференції «MODERN SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS» (Стокгольм, Швеція, 2020 р.);

- *усеукраїнських*: Усеукраїнській науково-практичній конференції «Європейський вимір українських освітніх реформ» (м. Київ, 2016 р.), Усеукраїнській науково-практичній конференції «Розвиток конкурентоспроможної особистості у межах сучасної освіти: реалії та

перспективи» (м. Київ, 2017 р.), Звітній науково-практичній конференції Інституту педагогіки НАПН України «Зміст і технології шкільної освіти» (м. Київ, 2018 р.), Звітній науково-практичній конференції Інституту педагогіки НАПН України «Зміст і технології шкільної освіти» (м. Київ, 2019 р.), Усеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти: досвід та перспективи» (м. Умань, 2019 р.), II Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції: «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи» (м. Київ, 2020 р.).

Отримані результати та висновки дисертації обговорено на засіданнях кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи РДГУ, відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України та на науково-практичних семінарах, круглих столах, диспутах, конференціях різних рівнів у закладах вищої освіти, де проводили експериментальне дослідження.

Публікації. Основні теоретичні положення та висновки дисертації відображено в 18 наукових публікаціях здобувача, серед них: 8 відображають основні результати дисертації (з них 1 розділ у колективній монографії; 3 публікації у зарубіжних періодичних виданнях); 6 – апробаційного характеру; 4 – додатково відображають результати дослідження (1 методичний посібник; 2 навчальних посібники; 1 розділ колективної монографії).

Особистий внесок автора у працях, написаних у співавторстві, полягає в теоретичному обґрунтуванні ідей Програми з допрофесійної підготовки учнів 10–11 кл. (професії типу «людина – природа», «людина – техніка»), де автору належить змістова лінія розвитку ключових компетентностей старшокласників (0,7. д.а.); навчально-методичного посібника «Обираємо професії типу «людина-природа», «людина-техніка», у якому автор описує професійне становлення особистості, мотиви вибору професії та типології професій, а також представляє профорієнтаційні методики різноаспектного

вивчення особистості учня для його професійного самовизначення (0,8. д.а.); у колективній монографії «Соціально-професійна орієнтація учнів в умовах професійного навчання» автору належить ідея ціннісного наповнення процесу педагогічного спілкування (2 д. а.); у колективній монографії «Формування освітнього середовища профільної школи», у якій автор розглядає роль цінностей у формуванні освітнього середовища профільної школи (0,9 д.а.). У статті «Використання електронних мультимедійних підручників для реалізації навчально-виховного процесу в профільній школі» автору належить розробка змісту і структури, характеристика загальної концепції (0.5 д.а.). У публікації «Формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у процесі професійної підготовки: формувальний етап» автору належить розробка концепції та змістове наповнення роботи (0, 3 д.а.).

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

За темою дисертації опубліковано праці, серед них: наукові праці , які відображають основні результати дисертації-8;

- праці апробаційного характеру-6;
- праці, які додатково відображають наукові результати дисертації- 4.

У наукових працях повною мірою віддзеркалено всі розділи рецензованої дисертації. До того ж матеріали дисертаційної роботи В. В. Рогози були обговорені на 5 міжнародних конференціях.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації

Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою і змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого В. В. Рогозою

дисертаційного дослідження. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

Дискусійні положення та зауваження

Високо оцінюючи кандидатську дисертацію Валентина Володимировича Рогози, вважаємо за необхідне висловити певні зауваження та проаналізувати дискусійні моменти щодо вирішення досліджуваної проблеми:

1. Висновки до розділу 1, на нашу думку, дещо переобтяжені надмірною інформацією.

2. Розглядаючи питання про формування ціннісних професійних орієнтацій, потрібно більше уваги звернути на психологічну аргументацію цього поняття, тому що це більше психологічна проблема.

3. Представлені в тексті загальнодидактичні принципи потрібно було б більш ширше висвітлити в плані їх специфіки для предмету дослідження.

4. У підрозділі 2.1. для визначення формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у процесі професійної підготовки аналізується відчутне зростання негативного змісту відношення «Людина-природа», що змушують перспективно і відповідально порушувати питання гармонізації взаємодії людини з довкіллям, шукати шляхи відмови від егоцентризму на користь екоцентризму. Варто було б більш досконало вивчити думки фахівців (експертів) з даного напрямку діяльності.

Загалом, висловлені зауваження мають рекомендаційний і дискусійний характер, тому не ставлять під сумнів отримані наукові результати та повністю можуть бути врахованими у подальшій науковій роботі дисертанта.

Аналіз дисертаційної роботи, автореферату та опублікованих наукових праць дає підстави для висновку, що дисертація на тему «Педагогічні умови формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у процесі професійної підготовки» за актуальністю і глибиною, рівнем

узагальнення та обсягом, повнотою викладу її основних результатів відповідає вимогам пунктів 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами від 06.09.2016 р.), які ставляться до робіт, поданих на здобуття наукового ступеня

кандидата педагогічних наук, а її автор – Рогоза Валентин Володимирович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент

В.В. Дем'янюк

Дем'янюк В.В. кандидат педагогічних наук, директор ВСП «Рівненський економіко-технологічний фаховий коледж НУВГП»

Підпис В.В. Дем'янюка засвідчую

Ст. імені

В.В. Дем'янюк